

Acmaeops septentrionis

Korthårig kulhalsbock

Skalbaggar, Långhorningar

NE

NA

LC

DD

NT

VU

EN

CR

RE

Nära hotad (NT)
A2c+3c; B2ab(iii,iv)

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Coleoptera (skalbaggar), **Familj:** Cerambycidae (långhorningar), **Släkte:** *Acmaeops*, **Art:** *Acmaeops septentrionis* - korthårig kulhalsbock (Thomson, 1866) **Synonymer:**

Kännetecken

En svart 7–10 mm lång långhorning med ganska bred kropp och antenner som är längre än halva kroppen. Ytterkanten på täckvingarna är gulbruna, och i mycket sällsynta fall kan hela täckvingarna vara gulbruna. Färgen på antenner och ben är svarta till skillnad från den mycket närstående kantad kulhalsbock *A. marginata*, som har delvis gulbruna ben och antenner.

Utbredning och status

Utbredd från Södermanland och Värmland till Torne lappmark, äldre fynd finns även från Gotland och Västergötland. Senare år har den visat en positiv respons till utförda naturvårdsbränningar, och har långsamt börjat återta delar av sitt forna utbredningsområde. Den är även funnen i Norge, Finland och Estland samt österut i Europa och finns även i Karpaterna och Alperna ner till södra Frankrike.

Ekologi

Larvutvecklingen sker under ganska löst sittande bark på barrträd, oftast gran. Arten föredrar brända träd och kan efter skogsbrand bygga upp individrika populationer under loppet av några år. Den påträffas dock även i obränd granskog, och har flera gånger hittats i ljusöppen sumpgranskog med senvuxna träd. Arten utnyttjar nästan uteslutande stående träd och samma stammar används flera år i rad. Larvutvecklingen sträcker sig över två år. Larven gnager otydliga gångar under den lösa barken, och livnär sig främst av död innerbark. På hösten det andra året gnager den fullväxta larven sig ut genom barken och faller ner till marken. Den går sedan gärna in i mosskuddar eller i förna i anslutning till rotbenen och gör en puppkammare där. Förpupplingen sker under slutet av maj och början av juni, och den nykläckta skalbaggen lämnar marken från mitten av juni till mitten av juli.

Hot

Arten hotas av att äldre gles granskog omvandlas till plantager, samt av upphörda skogsbränder. Den kräver tillgång till stående granved, gärna ved från långsamvuxna träd, vilka idag blir allt ovanligare.

Åtgärder

Naturvårdsbränning i granbestånd samt åtminstone temporärt skydd av bränd granskog. Glesa granskogar på fuktig mark undantas all skogskötsel.

Litteratur

Ehnström, B. & Axelsson, R. 2002. Insektsgnag i bark och ved. ArtDatabanken, Uppsala.

Lundberg, S. 1984. Den brända skogens skalbaggsfauna. *Ent. Tidskr.* 105: 131, 134, 137.

Palm, T. 1946. Coleopterafaunan i en Jämtländsk lavgranskog. 1. Träd- och trädsvampfaunan. *Ent. Tidskr.* 67: 109–111, 120.

Palm, T. 1957. Studien über *Acmaeops septentrionis* Thoms. (Col. Cerambycidae). *Opusc. Ent.* 22: 184–188.

Författare

Bengt Ehnström 1999. Rev. Lars-Ove Wikars 2006. © ArtDatabanken, SLU 2006.